

Ringerike kommune Årsrapport 2017

RINGERIKE
KOMMUNE

RINGERIKE
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Rådmannens kommentar: Fortsatt stø kurs	3
Hovedtall	4
Årets aktiviteter og resultater	5
Grunnskole	6
Barnehage	8
Særskilte tiltak for barn og unge, 0-23 år	10
Kultur	14
Helse og omsorg	16
Samfunn	22
Folkevalgte/revisjon	24
Rådmann og fellesadministrasjon	26

Organisasjonskart

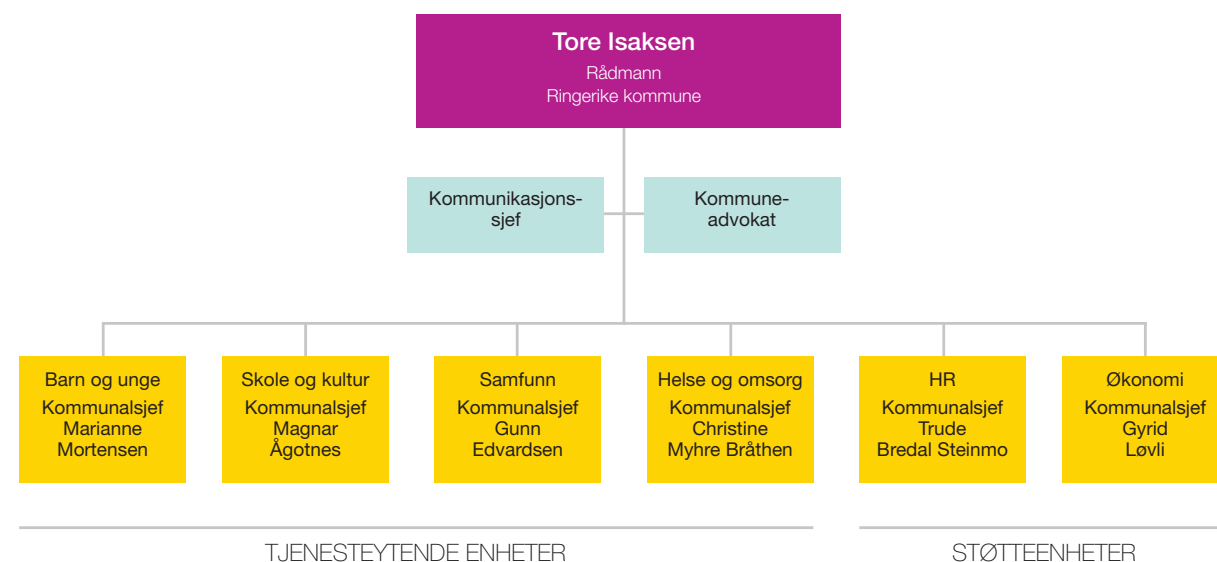

Foto: Gaute B. Iversen, Mona Lundemo. Layout: TRIK kommunikasjon.

Fortsatt stø kurs

I 2017 har Ringerike kommune jobbet fokusert for å holde fortsatt "stø kurs". Kommunestyret har satt klare mål i forhold til modernisering av infrastrukturen og for å ta igjen manglende vedlikehold og rette opp i uhensiktsmessige strukturer i driften.

Ringerike kommune har kommet langt i forhold til det omfattende investeringsprogrammet som ble vedtatt i 2015. Mange av prosjektene er i full gang og 2017 har derfor vært preget av stor aktivitet for å følge disse opp på en god måte.

En viktig forutsetning for å legge til rette for vekst og utvikling er å modernisere den kommunale infrastrukturen slik at vi kan tilby gode og effektive kommunale tjenester til eksisterende og fremtidige innbyggere og næringsliv.

Utbygging og vekst

Byggingen av Ringerike vannverk er et av flere eksempel på dette. Det nye vannverket er nå dimensjonert til å levere vann til 60 000 innbyggere. En helt ny brannstasjon på Nes stod ferdig mot slutten av året og var i full drift fra februar 2018. Samtidig ble det bygget en ny brannstasjon på Sokna som tas i bruk på våren 2018.

Byggingen av den nye skolen på Benterud har også gått etter planen i 2017 og en ny og moderne skole vil stå klar for innflytning tidlig i 2019. Dermed blir både Kirkeskolen og Eikli

skoler erstattet med en helt ny og moderne skole som har kapasitet for videre vekst.

I tillegg til modernisering og for-nying av inventar og utstyr på eksisterende skoler er planleggingen av en helt ny skole på Ullerål kommet godt i gang i 2017. Dette er en helt nødvendig oppgradering for å bedre både læringsmiljø og arbeidsforholdene ved denne skolen.

Kompetanseløft

I 2017 ble lederskolen som en del av kompetansehevingen i hele kommunen avsluttet. Dette har vært et svært vellykket løft som har satt alle ledere med personalansvar bedre i stand til å være gode, tydelige og tilstedeværende ledere for sine medarbeidere. Vi ser helt klare effekter av dette både gjennom medarbeiderundersøkelsene, brukerundersøkelsen og det synkende sykefraværet i Ringerike kommune.

Godt økonomisk resultat i 2017

Skatteinngangen for Ringerike kommune ble god i 2017. I tillegg ble reguleringspremien lavere enn

budsjettet. Dette sammen med lavere finanskostnader enn budsjettet bidro til at Ringerike kommune i 2017 fikk ett godt økonomisk resultat på 37,1 millioner kroner.

For 2018 ser vi at den økonomiske situasjonen kan bli utfordrende da det ikke er noe som tyder på at den svært gode skatteinngangen fra 2017 vil fortsette. Dette betyr fortsatt sterkt fokus på effektiv drift fremover.

Tore Isaksen
rådmann, Ringerike kommune

Hovedtall

Regnskapstall i millioner kroner	2017	2016	2015	2014	2013
Skatteinntekter	836,0	768,6	728,7	691,1	682,5
Frie disponible inntekter	1 598,1	1 595,0	1 511,8	1 468,2	1 447,1
Sum driftsinntekter	2 250,7	2 167,3	2 024,8	1 947,7	1 886,4
Lønnsutgifter inkl. sosiale utgifter	1 439,2	1 348,2	1 278,7	1 267,6	1 228,3
Sum driftsutgifter	2 193,5	2 081,7	1 936,8	1 939,6	1 837,5
Brutto driftsresultat	57,2	85,6	88	8,1	12,9
Netto finansutgifter	70,9	51,4	53,5	30,8	58
Netto driftsresultat	66,1	97,0	91,5	30,9	6,1
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	37,1	52,2	36,4	25,7	-6,5
Sykefravær	7,7	8	8,7	8,7	9
Antall ansatte	2 239	2 380	2 232	2 245	2 254
Antall årsverk	1 784	1 763	1 715	1 751	1 854

Årets aktiviteter og resultater

Ringerike kommune har i 2017 hatt "stø kurs" som hovedfokus, for å forbedre både infrastruktur og organisasjonen. Dette har vi gjort gjennom investeringer i skole, vei, vann og avløpshåndtering og gjennom kompetansehevende tiltak for ansatte innenfor tjenesteleveranse, ledelse og informasjonsteknologi. Befolkningsveksten i 2017 har vært på 249 innbyggere, noe som er under 1 prosent økning i innbyggertallet.

Ringerike kommune har fortsatt behov for å tilpasse kostnadene til inntektene. Skatteinntektene og inntektsutjevningen gjør at vi ligger på ca. 95 prosent av landsgjennomsnittet. Ringerike kommune har derfor hele tiden fokus på god økonomistyring i hele virksomheten. Skatteinngangen for både Ringerike kommune og landet som helhet ble god i 2017. Reguleringspremien ble lavere enn budsjettet, og vi hadde også lavere finanskostnader enn budsjettet. Disse tingene bidro til at Ringerike kommune også i 2017

fikk ett godt økonomisk resultat på 37,1 millioner kroner.

Tjenesteproduksjonen overfor de svakeste gruppene i samfunnet er i så stor grad som mulig skjermet for reduksjoner i driften. Regnskapet for 2017 viser at sektoren for spesielle tiltak for barn og unge har hatt en vekst fra regnskapet for 2016 på 26,4 millioner kroner. Noe av denne veksten skyldes oppbygging av tjenester for enslige mindreårige flyktninger. Også sektor for barnehage har hatt en vekst på 7,3 millioner kroner.

Kommunestyret vedtok ett investeringsbudsjett for 2017 med mål om å fortsette investeringene i infrastruktur, ta igjen manglende vedlikehold og rette opp i uhensiktsmessige strukturer. Mange av disse prosjektene er nå i full gang. Ringerike vannverk er ferdigstilt og åpnet, ny brannstasjon på Nes er i drift og snart vil ny brannstasjon på Sokna kunne tas i bruk. Byggingen av Benterud skole følger framdriftsplanen, og planlegging av nye Ullerål skole er godt i

gang. Regnskapet for 2017 viser 84,3 millioner kroner lavere forbruk enn regulert budsjett. Dette skyldes i hovedsak forsinket framdrift på Monserud renseanlegg og lavere kostnader enn budsjettet for Ringerike vannverk.

Kompetanseheving har også i 2017 vært et av hovedmålene. Lederskolen er avsluttet, og lederopplæringen fortsetter derfor i nye former. Kompetanserådgiverne for sektorene har gjennomført planene med tiltak for å heve kompetansen hos medarbeidere.

Ringerike kommune gjennomførte i 2017 brukerundersøkelser i Helse og omsorg. Resultatene av disse er omtalt i sektorrapporten.

Målformuleringene i handlingsprogrammet for 2017-2020 ble rapportert i egen sak til kommunestyret i mai 2018. Det rapporteres fortløpende på målene fra handlingsprogrammet og på verbalforslagene gjennom tertialrapportene.

Grunnskole

Nøkkeltall Grunnskole

Regnskapstall i kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter til grunnskole per innbygger 6-15 år	76 996	76 083	75 078
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud per innbygger 6-9 år	88	863	1 749
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger 6-15 år	13 831	14 718	13 280
Netto driftsutgifter til skoleskyss per innbygger 6-15 år	2 854	2 817	2 563
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,2%	7,6%	7,1%
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	14,5	14,3	14,3
Antall elever i kommunale grunnskoler	3 321	3 218	3 174
Elever per kommunal grunnskole	237	230	227
Antall elever i kommunal SFO	869	862	819
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	95,8%	98%	97,7%

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Netto driftsutgifter til grunnskolen øker noe fra 2016, og ligger i 2017 på gjennomsnittet for Kostragruppe 13 og under gjennomsnittet for landet uten Oslo. Antall elever i grunnskolen øker hvert år og det er nå 147 elever mer enn i treårs-perioden fra 2015.

Andelen av elevene som får spesialundervisning er noe høyere i enn i 2016, men holder seg under 8 prosent og er på linje med gjennomsnittet for landet.

Trivselen i grunnskolen er fremdeles god, og vi ser en stigende tendens de siste tre årene på økt gjennomsnittlig grunnskolepoeng for de som avslutter grunnskolen i 10. trinn.

I 2017 viser resultatene at elevene sine prestasjoner er nær gjennomsnittet for landet og at trivselen i skolene er god. Ny handlingsplan for Ringeriksskolen er vedtatt og prosjektet "Digital barnehage- og skolehverdag" er i gang. Bygging av den nye barneskoleen i Hønefoss sør på Benterud er startet, og entreprenør og arkitekter for nye Ullerål skole er valgt.

I Ringerike er det 14 kommunale barne- og ungdomsskoler samt Læringssenteret for voksne. Handlingsplanen "Sammen skaper vi Ringeriksskolen" har fokus på at elevene skal oppleve mestring og et godt læringsutbytte i et inkluderende, godt læringsmiljø.

Viktige hendelser

Elevtallet økte også i 2017. Høsten 2017 var det 3 321 elever i de kommunale grunnskolene.

8,2 prosent av elevene i Ringerike mottok spesialundervisning høsten 2017 mot 7,9 prosent i landet for øvrig. Ett av målene for Ringeriksskolen er at flest mulig elever skal få utbytte av den ordinære opplæringen.

I handlingsplanen "Sammen for Ringeriksskolen" er hovedmålet å sikre en helhetlig opplæring fra 1. til 10. trinn. Opplæringen blir tilrettelagt i et raust og støttende læringsmiljø der elevene opplever mestring og utvikling både faglig og sosialt.

Hovedsatsningen for inneværende skoleår er "Språkløyper", som er en nasjonal satsing på lesing og skrivning som grunnleggende ferdighet.

Temaplanen for digital barnehage- og skolehverdag har som mål

å fremme læring ved bruk av digitale verktøy innen alle fagområder. Kompetansebygging innen IKT er et satsningsområde, og alle elever og pedagoger får i perioden 2017-2020 sin egen personlige Chromebook.

Høsten 2017 startet 15 lærere på kompetansegivende videreutdanning gjennom en statlig ordning med delvis permisjon med lønn fra lærerjobben. Matematikk, norsk og engelsk er prioriterte fag.

Ved skolestart i august ble det arrangert felles kursdag for alle lærere i skolen hvor hovedtemaet var hvordan ansatte i skole og SFO kan bidra til elevers lese- og skriveutvikling.

Bygging av den nye skolen på Benterud er i gang, og den skal tas i bruk i januar 2019. Entreprenør og arkitekter for nye Ullerål skole er valgt, etter en utlyst konkurranse.

Skolene Helgerud og Veien fikk fornyet inventar til skolestarten høsten 2017.

Læringssenteret for voksne bosatte, sammen med flyktningsavdelingen fra NAV, 75 flyktninger i tråd med kommunestyrets vedtak og IMDI sin anmodning. Læringssenteret hadde i 2017 rekordstort deltakertall i undervisning og introduksjonsprogram.

Mål

Målene for grunnskolen var i 2017 knyttet til elevenes læring og trivsel. Elevene skal prestere på linje med landet for øvrig på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. Det er et mål å øke elevenes gjennomsnittlige grunnskolepoeng, og fortsatt ha høy score på trivsel og lav på opplevd mobbing.

Kommentarer til målene

På de nasjonale prøvene i lesing, regning og engelsk ligger resultatene for 8. og 9. trinn på fylkes- og landsgjennomsnittet i 2017. På 5. trinn er resultatene fortsatt litt under landsgjennomsnittet. I 2017 var gjennomsnittet for grunnskolepoeng 39,8. Dette er en liten nedgang i forhold til 2016. Landsgjennomsnittet er 41,4.

Elevundersøkelsen viser at elevene på Ringerike scorer over landsgjennomsnittet på spørsmål om trivsel og motivasjon, bortsett fra på 10. trinn der trivsel ligger litt under landsgjennomsnittet. Den viser videre at elevene i Ringerike i 2017 melder om mobbing på samme nivå enn fylket og landet for øvrig.

Barnehage

Nøkkeltall Barnehage

Regnskapstall i kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	13,2%	13,4%	13,9%
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, alle barnehager	146 557	138 894	127 650
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	84,8%	86,7%	82,9%
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,9%	97,4%	96,0%
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	18%	16,9%	15,0%
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11 950	12 254	12 162
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	44,6%	43,9%	45,1%
Andel av barnehagesektorens totale netto driftsutgifter benyttet til tilrettelagt tiltak i barnehage (funksjon 211)	10,6%	11,1%	10,5%

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Kommunen har en reduksjon i antall barn i alderen 1-5 år på 1,4 prosent fra 2016 til 2017, men andelen av barn som bruker barnehagene har økt i samme periode. Andelen minoritetsspråklige barn har fra økt med 4,4 prosent fra 2013 til 2017. Det betyr i utgangspunktet at netto driftsutgifter for sektoren ikke endrer seg mye fra 2016 til 2017 når vi justerer for lønns- og prisvekst.

Det ser ut som lavere arbeidsledighet og kommunens prosjekt med å gjøre barnehage tilbudet kjent for flere minoritetsspråklige familier har bidratt til at andelen barn som bruker barnehagene har økt. Kommunen har imidlertid ledig kapasitet i barnehagene i 2018. Andelen av barn i kommunale barnehager har økt fra 43,9 prosent i 2016 til 44,6 prosent i 2017.

10,6 prosent av korrigerte brutto driftsutgifter innenfor barnehagesektoren brukes til tilrettelagte tiltak for barn med spesielle behov. Dette er en reduksjon fra 2016 til 2017 som kan forklares med nye tiltak innenfor spesial-pedagogiske tjenester hvor det ikke trengs vedtak.

Kommunen bruker 13,2 prosent av sine netto driftsutgifter til barnehagesektoren i 2017. Det er litt lavere enn Kostragruppe 13 som viser 15,4 prosent og landet uten Oslo på 14,4 prosent. Det er naturlig at Ringerike ligger noe lavere enn disse, når befolkningssammensetningen viser en mindre andel i denne aldersgruppen enn gjennomsnittet i landet. Beregnet utgiftsbehov til barnehage i Ringerike kommune viser 83,8 prosent av landsgjennomsnittet, og kommunen får dermed mindre penger i rammetilskuddet til barnehagedrift enn gjennomsnittskommunen.

Netto driftsutgifter i barnehagesektoren økte fra 204,1 millioner kroner i 2016 til 215,7 millioner kroner i 2017. Barnetallet i kommunen er stabilt fra 2016 til 2017. Økning i driftsutgiftene består stort sett av lønnsvekst og vekst i overføringer til de private barnehagene fra 2016 til 2017. Økningen skyldes også noe økt innkjøp fordelt på flere ulike arter, slik som inventar, utstyr og kjøp av vikartjenester.

Ved utgangen av desember 2017 bestod barnehagesektoren i Ringerike kommune av 11 kommunale barnehager og 30 private barnehager (ordinære- og familiebarnehager). Visjonen for barnehagene i kommunen er "Fra ord til handling". Innholdet i barnehagehverdagen utvikles i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem og er i tråd med kommunens verdigrunnlag og planer.

Det stilles tydelige kvalitetskrav til barnehagene og alle lovpålagte krav følges opp. Barnehagemyndigheten gjennomførte tilsyn etter barnehageloven i 2017. Temaene for tilsynene har vært ledelse, medvirkning og pedagognorm. Ringerike kommune har bidratt både gjennom høring og seminarer om den overordnede forskriften for barnehagene.

I Ringerike samarbeider de private og kommunale barnehagene om kompetanse- og kvalitetsutvikling. Felles satsningsområder i 2017 har vært kompetanseløftet "Være sammen", fokus på tema vold og seksuelle overgrep og mobbing.

Viktige hendelser

Ringerike kommune oppfylte lovfestet rett til barnehageplass i 2017 for barn født i september, oktober og november 2016. For å operere med gode prognoser, ble det utarbeidet en barnehage- og skolebruksanalyse for 2016-2030 av Norconsult i Bergen. En oppdatert analyse kommer våren 2018.

Retningslinjer for hvordan mistanke om vold og seksuelle overgrep skal håndteres ble vedtatt i 2016. På bakgrunn av retningslinjene ble det i 2017 opprettet en tverr-sektoriell

arbeidsgruppe. Gruppen har utarbeidet en langsiktig plan for implementering av tiltak mot vold og seksuelle overgrep. I 2017 ble utstillingen "Hvis klær kunne fortelle" vist i Ringerike.

Alle de kommunale barnehagene i Ringerike kommune deltar i kompetanseløftet "Være sammen". "Være Sammen" er et kompetanseløft for tidlig innsats og endringsarbeid i barnehagen som ble startet opp i 2017. Kompetanseløftet er et samarbeid med Stiftelsen "Være sammen", Universitetet i Stavanger og Læringsmiljøsentret. Alle de private barnehagene i Ringerike kommune er invitert til å delta i dette kompetanseløftet.

For å sikre at barn og ansatte i de kommunale barnehagene har tilstrekkelige digitale ferdigheter er det i samarbeid med grunnskolen utarbeidet en temaplan for digital barnehage- og skolehverdag. Alle ansatte i barnehagene gjennomførte våren 2017 ett opplæringsprogram i IKT i regi av Hadelandsprodukter (HAPRO) og kommunens HR-avdeling.

Mål

Målene til sektoren har i 2017 vært

relatert til videreføring av overordnede satsningsområder og utfordringer som kvalitet, tidlig innsats, kompetanseheving og tverrsektorielt samarbeid.

Kommentarer til målene

Arbeidet med implementering, oppfølging og gjennomføring av vedtatte handlingsplaner og veiledere har hatt stort fokus i 2017. Det er også jobbet mye med å planlegge og gjennomføre ulike kompetansetiltak for å videreutvikle kvaliteten.

God brukermedvirkning, riktig kompetanse hos de ansatte og en ledelse med god implementerings-evne er avgjørende for å lykkes i arbeidet med utfordringene. Målene og de sentrale utfordringene sees i sammenheng gjennom arbeidet i barnehagene og spesielle tiltak barn og unge.

Alle styrere og ledere i de kommunale barnehagene har pedagogisk utdanning. I 2017 er det gjennomført flere kompetansetiltak innenfor både lederopplæring, tiltak mot vold og seksuelle overgrep, barns utvikling og mangfold. Dette gir ikke formell kompetanse, men bidrar allikevel til økt kompetanse for våre medarbeidere.

Særskilte tiltak for barn og unge, 0-23 år

Nøkkeltall Særskilte tiltak for barn og unge

Regnskapstall i kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	14 313	11 384	9 418
Andel undersøkelser fra barnevernet som førte til tiltak	39,4%	50,7%	44,2%
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,9%	5,6%	5,3%
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, kroner pr. innbyggere 0-20 år	3 054	2 486	2 312
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	2 310	1 988	1 928

Alle tjenester for barn og unge fra 0 til 23 år, med særskilte behov er organisert i sektor barn og unge. Formålet er å øke kvaliteten gjennom samhandling og samordning av tjenester og kompetanse. Sektorens overordnede mål er å se barns læring, mestring og selvhjelpenhet i et livslangt perspektiv. De kommunale tiltakene settes i stadig større grad sammen på tvers av både sektorer og tjenester. På den måten nås flere bedre og tidligere.

De fleste barn og unge i Ringerike har en trygg og god oppvekst. Likevel finnes det barn og unge som har utfordringer i oppvekst- og livssituasjon. Dette henger også sammen med folkehelseprofilen for kommunens innbyggere.

Viktige hendelser

2017 har vært et år med mye vaksinerings. HPV (Humant Papilloma-Virus) programmet til unge jenter var inne i sitt 2. år, og det er stor oppslutning. Det var et tilfelle av smittsom tuberkulose i kommunen, noe som ble håndtert fra helsekontoret i samarbeid med kommuneoverlegen og tuberkulosekoordinatoren. Helsesøster fra helsekontoret har løftet arbeidet mot tvangsgifting og kjønnslemlesting opp på ledernivå i kommunen og samarbeider med politiet og UDI i enkeltsaker.

I 2017 styrket enheten videreutdanning i foreldreveiledningen "De Utrolige Årene" (DUÅ). Det er avviklet parallelle kurs i hele 2017, både for foresatte til førskolebarn og skolebarn. Samtlige barnehager har faste fagteam som tverrfaglig tiltak. Videre har vi utdannet fire helsesøstre i TIBIR (tidlig innsats for barn i risiko) rådgivning, samt tre kartleggere for å styrke kompetansen til helsesøstre i barneskolen.

Frisklivssentralen er hovedsakelig rettet mot voksne over 18 år, men vi

har ungdomsgruppen "Ung-Sterk-Aktiv" (USA) for ungdommer mellom 13 og 16 år. I 2017 startet vi med kurs i Tobakksavvenning i samarbeid med Hole og Jevnaker. Det ble også gjennomført kurs i mestring av nedstemthet og depresjon (KiD) og kostholdskurset "Bra Mat for bedre helse". I 2017 mottok vi 146 henvisninger, en økning på 12 stykker fra 2016. I tillegg var det økt deltakelse på treningsgruppene fra 2016 til 2017. Det var god oppslutning rundt kursene og temaundervisningene.

Ergo- og fysioterapeutene i Helsestasjon- og skolehelsetjenesten søkte midler fra helsedirektoratet for styrking av tjenesten med tre stillinger. Dette har ført til at tjenesten har kunnet jobbe mer tverrfaglig, helsefremmende og forebyggende. Tjenesten har doblet tilstedeværelsen på helsestasjonen. Det har blitt arrangert "Aktiv Skolevei" ved flere skoler for å stimulere til økt aktivitetsnivå. På tre skoler i distriktet er det gjennomført "Fysiogøy" som er et tilbud for førsteklassinger i SFO-tiden, med fokus på mestring og aktivitetsglede. Det har vært flere motoriske grupper rundt på skolene og undervisning i samarbeid med helsesøstre. Ergoterapeutene har sammen med Heradsbygda barnehage hatt et skoleforberedende finmotorisk

prosjekt "Superklubben".

Enheten for enslige mindreårige flyktninger (EMF) har ansvaret for bosetting og oppfølging av alle enslige ungdommer under 18 år som blir bosatt som flyktninger i kommunen. Ungdommenes alder ved bosetting varierer fra 13 til 18 år og behovene for botilbud, oppfølging og omsorg er derfor ulike. For å ivareta ungdommene sine ulike behov og legge til rette for en individuell tilpasset oppfølging, er avdelingen organisert med et differensiert tilbud. Ved utgangen av 2017 bestod enheten av Klekken bofellesskap og oppfølgingsavdeling Solheim for ungdommer opp til 20 år som bor for seg selv. I tillegg til dette hadde enheten et samarbeid med Ringerike folkehøgskole hvor det bodde seks ungdommer. I løpet av 2017 bosatte enheten åtte ungdommer og nedbemannet Færden bo-fellesskap grunnet reduserte bosettingstall.

Hvelven 87 driftet i 2017 med tre barneboliger og ett stort avlastningsvedtak.

19 barn hadde avlastning i institusjon på Austjord. 33 barn hadde privat avlastning. seks barn hadde hele sitt skoletilbud ved Austjord.

Det er fremdeles en økning i antall henvisninger til PPT fra barnehager og skoler. Tjenesten har derfor hatt

fokus på å anmode om å henvise mange saker på systemnivå fra skoler. Etableringen av Tidlig innsatsteam (TIT) har også medført at man har fått veiledet barnehager og slikt sett fått noe færre saker inn til pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).

Barnevernstjenesten har utdannet 10 Circle Of Security (COS) veiledere for foreldreveiledning som gis individuelt eller i gruppe. Fem saksbehandlere har fullført utdanningen "Barnesamtalen". Dette er tiltak som skal bidra til positiv endring i familiene, og større faglig trygghet for saksbehandlere. Barnevernet deltar i "Aktiv i skole" som er et lavterskeltilbud for ungdom i videregående skole og i ungdomsteamet på NAV.

Barneverntjenesten deltar i ressursgruppen i prosjektet for lavinntektsfamilier. Barneverntjenesten har fortsatt det tette samarbeidet med skolene og barnehagene. Dette har vært et av fokusområdene de siste årene for å komme så tidlig som mulig inn i sakene.

Barnevernstjenesten har i 2017 sett den samme tendensen som i 2016. Det har vært en økning i antall meldinger av de mest alvorlige hendelsene, som vold og overgrep. Av totalt 319 meldinger omhandler 66 vold og eller seksuelle overgrep. Økt kompetanse innen temaet kan bidra til at flere barn vil klare å fortelle sine historier, og dermed få nødvendig hjelp. Barneverntjenesten har deltatt i ett tverrsektorielt prosjektarbeid som har mål om å heve kompetansen om vold og seksuelle overgrep.

Barnevernstjenesten nasjonalt og lokalt har vært utsatt for stort fokus både fra tradisjonelle nyhetsmedier og i sosiale medier. Nye rutiner for netthets er utarbeidet og ble politisk vedtatt i 2018.

Mål

Ringerike kommune skal ta utgangspunkt i brukernes ressurser og ha høy grad av brukermedvirkning i utforming av tjenestetilbud og tiltak. Fokuset skal være på familien, barnehagen og skolen som samhandlingsarena for tjenester til barn og unge. Det skal videre fokuseres på tidlig innsats også på nye måter.

Forebyggende arbeid på tvers av sektorer og enheter har som målsetting å hjelpe flest mulig barn og familier på et tidlig stadium. På denne måten skal langvarige påkjenninger for både barn og familier unngås.

Kommentarer til målene

Målet er å snu ressursbruken fra sent til tidlig i barnets livsløp. Et av de valgte verktøyene er opplæringsprogrammet TIBIR, som er et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn. Målet er å etablere et system for opplæring og oppfølging i forhold til intervensjoner for familier og barn med atferdsproblemer.

Vold i nære relasjoner har vært ett fokusområde, med mål om å få utarbeidet rutiner og prosedyrer innenfor temaet. Flere rutiner er utarbeidet og implementeringen av disse vil fortsette i 2018.

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Flere av tjenestene innenfor spesielle tiltak barn og unge rapporteres i KOSTRA-sammenheng sammen med grunnskole, helse og omsorg eller barnehage. Vi velger derfor å se spesielt på barnevern og kommunehelsetjenesten her.

Vi ser en stor endring fra 2016 til 2017 i netto driftsutgift i barnevernstjenesten målt per innbygger mellom 0 og 17 år. Ringerike ligger også betydelig høyere enn sammenlignbare kommuner og landet uten Oslo. Dette kan forklares med lønnsvekst og store utgifter til kjøp av eksterne tjenester, som advokathjelp ved flere rettsaker.

Andelen av undersøkelser som fører til tiltak har fra 2016 til 2017 hatt en nedgang på 11,3 prosent. Ringerike kommune ligger lavere enn sammenlignbare kommuner og landet uten Oslo, men på nivå med Kostragruppe 13. Antall meldinger til barnevernet var 295 i 2017 som er på samme nivå som i 2016.

Målt mot antall barn med undersøkelse eller tiltak, har Ringerike noe færre årsverk å fordele disse sakene på enn gjennomsnittet for landet uten Oslo. Ser vi på sammenlignbare kommuner som Drammen, Gjøvik og Ringsaker har vi litt flere årsverk. Disse ligger på 17-19 saker per årsverk mot Ringerikes 15,5. Felles for de fleste er at antall saker per årsverk har blitt færre igjennom siste fireårsperiode. I Ringerike er det registrert 34,6

årsverk i 2017 mot 30 årsverk i 2016 knyttet til barnevernstjenesten. Ved bruk av tjenstedesign, ønsker vi i 2018 å finne områder hvor vi kan jobbe mer effektivt uten at det går på bekostning av kvalitet.

Andelen av barn med barnevernstiltak målt mot antall innbyggere mellom 0 og 17 år øker til 5,9 prosent i 2017. Dette kommer som et resultat av synkende antall barn i aldersgruppen i tillegg til en økning i antall barn med tiltak i kommunen. Sammenlignet med landet uten Oslo er dette et relativt høyt tall, gjennomsnittet for landet viser rett over 5 prosent. Landet for øvrig har en økning fra 2016. Sammenlignbare kommuner som Gjøvik og Ringsaker ligger også over 5 prosent, og i likhet med Ringerike har tallene vært slik i hele siste fireårsperiode.

Kommunen har prioritert ressurser til helsestasjon- og skolehelsetjenesten i 2017. Det har vært en økning fra 2 486 kroner per innbygger mellom 0 til 20 år i 2016 til 3 054 kroner i 2017. I samme periode har antallet innbyggere i aldersgruppen økt med 1 prosent. Ringerike kommune ligger høyere enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

Netto driftsutgift til kommunehelsetjenesten målt per innbygger stiger fra 1 988 kroner i 2016 til 2 310 kroner i 2017. Ringerike kommune ligger nå på samme nivå som Kostragruppe 13, men lavere enn landet uten Oslo.

Kultur

Nøkkeltall Kultur

Regnskapstall i kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter for kultursektoren (i kroner per innbygger)	1 214	1 021	1 028
Netto driftsutgifter, Fordeling innenfor kultursektoren			
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (f370)	230	236	226
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg og idrett per innbygger (f380, f381)	565	523	466
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg og kulturaktiviteter per innbygger (f385, f386)	188	85	97
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger (f231)	41	40	46
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger (f383)	177	177	173
Netto driftsutgifter til kino, museer og kunstformidling (f373, f375, f377)	14	27	21

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Ringerike kommune har et lavt forbruk innenfor kultur og idrett per innbygger, sammenlignet med landet for øvrig. 1.217 kroner per innbygger i 2017 er 55 prosent av hva sammenlignbare kommuner og landet uten Oslo bruker. I 2017 hadde kommunen netto driftsutgifter på 36,7 millioner kroner, og de største utgiftspostene er idrettsbygg (14,8 millioner kroner), bibliotek (6,9 millioner kroner) og kulturskole (5,4 millioner kroner).

Hovedårsakene til det lave forbruket sammenlignet med andre er en liten kommunal administrasjon, og at kommunen ikke har egne kulturbygg. I tillegg er det relativt lite driftstilskudd til idrettslag og ikke-kommunale idrettsanlegg. Kommunen bruker også lite penger på tilskudd til kor, korps, festivaler og andre tiltak for barn og unge.

Kommunen har få elever i kulturskolen og også færre årsverk enn kommuner på samme størrelse. Det gjør at netto driftsutgift fordelt på antall innbyggere blir relativt lav i Ringerike sammenlignet med disse. Samtidig ser vi at det er få elever fordelt per årsverk sammenlignet med de samme kommunene. Det gjør at Ringerike vil ha en høy netto driftsutgift per elev sammenlignet med andre kommuner i Kostragruppe 13.

Ringerike kommune skal legge til rette for et aktivt og mangfoldig kulturliv. Innbyggerne skal ha mulighet for aktiv deltagelse og utøvelse av kultur, idrett og frivillighet. Dette gjøres både direkte og indirekte. Direkte gjennom drift og utvikling av kulturskole, bibliotek, kursing, opplæring og opplevelser for barn, unge og voksne. Indirekte gjennom tilskudd til organisasjoner, arrangører og arealer både innen kultur, idrett og friluftsliv.

I 2017 ble Ringerike kommunes kulturplan vedtatt, og en kartlegging av innbyggernes behov startet. Ringerike kommune sitt mål innenfor kultur er "Kultur for alle". For å nå dette målet, må tilbudet i kommunen være variert, tilgjengelig og mangfoldig.

Viktige hendelser

Kulturenheten har i 2017 hatt et høyt aktivitetsnivå. Noe økt bemanning på slutten av 2016 har gitt mulighet til spissing av kompetanseområder internt og dermed flere prosjekter, arrangementer og tverrfaglig samarbeid.

På begynnelsen av året 2017 samlet barn og voksne ved Hvalmoen Transittmottak seg til avslutning av kulturprosjektet "Steps". Dette er et samarbeid mellom Riksteateret, Kulturtanken og kulturskolen. På samme tid ble biblioteket i Hønefoss sentrum meråpent, og alle over 16 år kan benytte biblioteket fra klokken 9 til 21 hver dag. Biblioteket og Den kulturelle skolesekken arrangement "Ungbok" feiret 20 år.

Det ble gitt støtte til nytt og utvidet løype- og turnett på Vikerfjell og i Vassfaret. Disse prosjektene tilgjengeliggjør skog og fjell for allmennheten, og realiseres gjennom omfattende frivillig innsats.

I 2017 ble flere nye prosjekter startet opp. Forprosjekt Riddergården, kulturell kombiløsning, "Tilt" – hele

Ringerike danser og "Splash", en gratis kulturopplæring til barn og unge. Dette er prosjekter i samarbeid med både eksterne, interne, lokale og regionale aktører.

Våren 2017 ble "Korps i skolen" vedtatt innført på alle skoler og kulturskolen fikk midler til økt faglig bredde. Sommertoget varslet sin ankomst, og med det ble det lokale kulturlivet mobilisert til innsats. Pilegrimsleden mottok nytt skiltmateriell for en etterlengtet oppgradering.

Høsten 2017 ble prosjektet "Splash" startet opp, og prosjektet "Tilt" fikk lag, foreninger, bedrifter og enkeltpersoner til å danse på jobben, i parken og på skøyteisen. Forprosjektet for Riddergården ble avsluttet og en politisk samarbeidsgruppe ble oppnevnt.

Kulturplanens første tiltak, som er kartlegging av behov, ble igangsatt ved at kulturadministrasjonen flyttet ut fra Rådhuset og inn i midlertidige lokaler i Hønefoss sentrum. Økt tilgjengelighet, behovsavklaring og tettere samarbeid var målet for flyttingen. Ved avslutningen i desember hadde prosjektet gitt mer innsikt i innbyggernes behov. Innsikten gir bedre grunnlag for å foreslå konkrete og nødvendige tiltak for kulturlivet på Ringerike.

Parallelt med det relativt store aktivitetsnivået har kultursektoren hatt en ordinær drift.

Biblioteket har åpnet nye Sokna

bibliotek og hatt nyåpning av Nes bibliotek. Både utlånstrenden og besøkstrenden stiger, samtidig som antallet arrangementer også øker. Nytt i 2017 er "Kunnskap til kvelds" i samarbeid med Høgskolen. Biblioteket har også fått nye nettsider.

Kulturskolen gir opplæring til flere barn og unge, særlig gjennom samarbeidsprosjektene "Splash" og "Korps i skolen". I tillegg til kulturskolens 250 ordinære elever, har 160 barn fått opplæring gjennom "Korps i skolen". 30 barn har fått opplæring gjennom "Steps" og 60 i "Splash". Det er nesten en dobling av kulturmøter mellom barn og kulturskolen.

Kulturadministrasjonen har arrangert UKM (Ung Kultur Møtes) og workshops for ungdom, "Kunst rett Vest", og "Kunstbuss for seniorer". IKAR (Internasjonale kulturarrangementer Ringerike) ble startet opp i samarbeid med Integreringsrådet. På Ringeriksdagen deltok prosjektet med utstilling i på eget område ved Søndre Torv. "Den kulturelle spaserstokken" og "den kulturelle skolesekken" har gitt profesjonelle forestillinger til skoler og omsorgssentra. Idrettsflatene forvaltes og spille-middelsøknader prioriteres i samarbeid med idrettsrådet. 7,6 millioner kroner er fordelt til ulike idretts-, kultur- og livssynsformål i 2017.

Helse og omsorg

Nøkkeltall Helse og omsorg

Regnskapstall i kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutg.	34,8%	35,4%	36,0%
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	3,5	3,6	5,1
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	376 306	361 797	339 971
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	237 829	243 976	228 305
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 396 172	1 315 036	1 234 732
Utgifter per beboerdøgn i institusjon	4 222	3 993	3 673
Andel beboere på institusjon under 67 år	15,4%	13,5%	17,8%
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold	91,5%	85,0%	87,0%
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	17,1%	16,8%	17,1%
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	353	354	370
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	5,0%	5,2%	5,1%
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	91 735	84 722	79 555
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	5,5	5,5	5,2%
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	44,5%	58,4%	58,2%
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	47	259	34
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	79 486	81 632	76 385
Kommunalt disponerte boliger per 1 000 innbyggere	21	22	22
Salgs- og leieinntekter bolig i prosent av brutto dr.utg. innen området	69,9%	71,9%	75,2%

Nasjonale føringer beskriver nærhet og helhet som fremtidens primærhelsetjeneste, og gir føringer for hvordan kommunen skal tilby sine helsetjenester. Nye løsninger skal på plass for å sikre at brukerne får større innflytelse over egen hverdag, økt valgfrihet og et tilstrekkelig mangfold av tilbud med god kvalitet. Forenkling, fornyelse og forbedring en forutsetning for nytenkning og innovasjon i omsorgssektoren. Utvikling av fag, ledelse, bruk av nye teknologiske løsninger og nye organisasjonsformer har vært viktige fokusområder i 2017.

Ny forskrift for ledelse og kvalitetsforbedring ble innført fra årsskiftet. Dette er en forskrift som blant annet vektlegger forbedringsarbeid som en kontinuerlig prosess. Kvalitetsforbedring kan handle om alt fra å justere de små tingene i hverdagen, til å teste ut mer innovative og nytenkende ideer og tjenester. Helse og omsorg har staket ut en stø kurs, og har gjennomført både planlagte og andre tiltak som har kommet i løpet av året.

Helse og omsorgstjenestene omfatter hjemmetjenester, rus- og psykiatritjenester, institusjonshelsetjenester, interkommunal legevakttjenester, interkommunal legevakt, helsetjenester i fengsel og transittmottak, krisesenterdrift, miljørettet helsevern, sentralkjøkken, sosiale tjenester organisert i NAV og Boligkontor.

VIKTIGE HENDELSER

Boligtjenesten

Boligtjenesten ble opprettet i 2017. Enheten skal bistå personer, som av ulike årsaker ikke har et trygt og stabilt boforhold, med fremskaffelse av og etablering i bolig. Boligtjenesten har som mål å sørge for en innbyggerorientert, helhetlig og koordinert tilnærming til boligsosiale utfordringer i kommunen.

Boligtjenesten forvalter husbankens virkemidler hvor startlån er en stor del av dette. Startlån og tilskudd er for personer som ikke får lån i van-

lig bank til kjøp av bolig, og som heller ikke har mulighet for å spare. Virkemiddelet er ment å hjelpe barnefamilier til å få en stabil og god livssituasjon. I 2017 forvaltet Boligtjenesten startlån og finansieringsbevis til økonomiske vanskeligstilte på boligmarkedet. Det ble innvilget ca. 90 millioner kroner.

Den boligsosiale handlingsplanen har som målsetting å sørge for en helhetlig og godt koordinert bolig-tjeneste. Kommunen har i 2016 beveget seg fra en fragmentert tjeneste til en samordnet av alle ressursene i kommunen som arbeider med dette feltet. Det ble vedtatt etablert en egen enhet (Boligtjenesten), med det formål å sørge for en helhetlig, effektiv og hensiktsmessig tjeneste.

Ringerike kommune inngikk avtale med Husbanken i 2016 om å delta i Husbankens by- og tettstedsprogram (2016-2020). Handlingsplanen for kommunens deltakelse i Husbankens kommuneprogram (2018-2020) vil erstatte Boligsosial handlingsplan (2014-2022).

Åpning av nytt dagaktivitetssenter Austjord

Ombyggingen av gamle og ubenyttede lokaler ble utført i 2017. Nytt dagaktivitetssenter er tatt i bruk, og gir et godt tilbud til hjemmeboende eldre i Ringerike.

NAV

Arbeidslivet setter stadig høyere krav til kompetanse og arbeidserfaring hos arbeidssøkerne. De gruppene som peker seg ut med de største utfordringene er ungdom, flyktninger og familier som lever i lavinntekt. Dette er også de målgruppene NAV prioriterer høyest.

I 2017 har NAV hatt fokus på å bli kjent med og inngå samarbeid med arbeidsgiverne i regionen. Det har resultert i at flere av NAV sine brukere har kommet i lønnet arbeid.

NAV Ringerike har deltatt som sekretær i Holten-utvalget. Bakgrunnen for utvalget er at politikerne i kommunen ønsket å se på og å komme med forslag til hvilke tiltak som kunne settes inn for å få flere sosialhjelpsmottakere ut i arbeid.

Miljørettet helsevern

Kvaliteten på miljøfaktorene, fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale miljøfaktorer, har stor betydning for livskvalitet, helse og trivsel. Miljørettet helsevern skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Tilsyn gjennomføres i henhold til egen plan for miljørettet helsevern og publiseres på kommunens nettside. Miljørettet helsevern skal også bidra til at helsehensyn blir ivare tatt i planleggingen etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Brakerundersøkelsen

En brukerundersøkelse ble gjennomført høsten 2017 blant beboere i institusjon, pårørende til beboere i institusjon og hjemmeboende pasienter med helsesykepleie og praktisk bistand. Det er utarbeidet egne handlingsplaner for å sikre oppfølging og forbedring på områder som undersøkelsen avdekket. Anbefalte fokusområder for institusjon er aktivitetstilbud (motivere pasienter til aktivitet) og kommunikasjon med pasienten (pasientens opplevelse av å bli hørt). Anbefalte fokusområder for hjemmetjenesten er tilgjengelighet, brukermedvirkning, respektfull behandling og brukerens opplevelse av hjelpen som gis. For å nå disse målene er hovedgrepene i handlingsprogrammet for 2018 økt kompetanse blant ansatte, etikk, refleksjon og kommunikasjon, videreutdanning av egne ansatte, utvikling for sykehjem og hjemmebaserte tjenester i et regionalt samarbeid, helhetlig pasientforløp og velferdsteknologi.

Vertskommunesamarbeid

Krisesenter tilbudet er et interkommunalt tilbud som drives etter vertskommunemodellen med Ringerike som vertskommune. Det var 14 deltakende kommuner i 2017. Nedslagsfeltet omfatter 103 659 innbyggere per 01.01.17. I 2017 har det totalt vært 1 589 overnattingsdøgn fordelt på 74 personer. Det er en nedgang over hele landet på det samme tallmaterialet. Det er gjennomført 291 samtaler med brukere uten overnatting og mottatt 618 telefonhenvendelser. Krisesenteret tilbyr undervisningspakker for barnehager og skoler i hele opptaksområdet. Det er etablert ungdomsgrupper for ungdom mellom 17 og 25 år som har opplevd eller fortsatt opplever vold og krenkelser. Krisesenteret driver også foreldreveiledning. Krisesenteret er representert i et tverrfaglig prosjekt i Ringerike "Aktiv jobb i skolen".

Ringerike interkommunale legevakt

Driftsåret har vært preget av kvalitet og utviklingsarbeidet gjennom oppfølging av Akuttmedisinforskriften som innebærer etablering av lydlogg, gjennomføre akuttmedisinkurs og e-læringskurs i vold- og overgrepshåndtering. Andre fokusområder har vært videre oppfølging av kommunale øyeblikkelighjelplasser i samarbeidskommunene og kompetansehevende tiltak gjennom PROACT- kurs (tidligere ALERT) for helsepersonell. Det er gjennomført samtrening med de andre nødetatene med PLIVO øvelser (pågående livstruende vold) og SAMØV "Øvelse Bjørn". Dette var en stor øvelse sammen med de andre nødetatene på strategisk nivå.

Lindrende tilbud ved livets slutt

Det ble mottatt midler til et forprosjekt i 2017, hvor hensikten var å videreutvikle et samarbeid mellom Hospice ved Austjord, hjemme-

tjenesten og Ringerike sykehus for å styrke det lindrende behandlings tilbudet og omsorg ved livets slutt.

Velferdsteknologiske tiltak

Innføring av automatisk medisindispenser var et prosjekt i 2016 og er nå i drift. Effekten er at brukeren vil være mer selvhjulpne og færre vil trenge fysisk besøk for å kunne ta medisiner. Det ble etablert digitalt natttilsyn ved Hvelven, Krokenveien og Fossetorget. Etablering av velferdsteknologisk leilighet i tilknytning til det nye hjelpemiddellageret ved Austjord, vil bidra til utprøving av ny teknologi, og vil også kunne være en treningsarena for egne ansatte.

"Morgendagens omsorg"

Overordnet målsetting for prosjektet er å ha en hjemmetjeneste som arbeider helhetlig etter nasjonale og kommunale føringer i tråd med verdighetsgarantien til brukerne. I tillegg ønskes en varig forbedring slik at hjemmetjenesten er tilnærmet optimalt organisert i forhold til brukerens behov, arbeidstid, arbeidsoppgaver, kompetanse og andre rammefaktorer. I 2017 har fokus vært grunnleggende kartlegging og analyse av tjenesten. Fakta fra kartleggingene har blitt benyttet til å tydeliggjøre blant annet. brukerens behov, kompetanse og arbeidsoppgaver for å kunne utvikle en arbeidstidsordning som er bærekraftig for den sentrumsnære hjemmetjenesten. I utviklingen av ny arbeidstidsordning ble den sentrums-nære hjemmetjenesten en pilot for kommunens satsing på heltidskultur. Utviklingsarbeidet har gått over noe tid da det er prioritert mye forankrings- og involveringsarbeid av alle lokale og overordnede parter. Utviklingsprosessen har samarbeidet med prosjektet "Helhetlig pasientforløp". Kartlegginger og analyser fra

sistnevnte prosjekt har gitt retning for prioriteringer for hvordan arbeidstidsordningen er utformet. Organiseringen av tjenesten og ny arbeidstidsordning er planlagt med oppstart i april 2018.

"Helhetlig pasientforløp"

Prosjektet er et ledd i å utvikle helhet og sammenheng i tjenestene, skape trygghet for den enkelte innbygger og en smidig og funksjonell samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen og internt i kommunen. Prosjektet vil implementeres som en ny arbeidsmetode, og prosjektet skal avsluttes i 2018.

Den nye helsetjenesten i Ringeriksregionen

Hole, Jevnaker og Ringerike kommune, gjennomførte i 2016 forstudiet "Interkommunalt samarbeid om utvikling av velferdsteknologisk tilbud". I 2017 fortsatte samarbeidet som vil avsluttes i 2018. I 2017 ble det kartlagt og tilrettelagt for bruk av videokonferanse, opplært personell og igangsatt kommunikasjon for prosjektteam og involverte personell i alle tre kommuner. Det ble også planlagt, kartlagt, tilpasset, utprøvd og evaluert legekonsultasjoner med videokonferanse mellom pasienter i en hjemmetjenestesone og fastlege med digital konsultasjon. Det skal videre sjekkes ut muligheten for digitalt tilsyn.

Implementering av strategi for universell utforming

Strategi for universell utforming ble innført i 2016. I 2017 ble det tilbudt en kursrekkefølge på i alt tre inspirasjonsseminarer utviklet i samråd med enhetslederne. Det ble også gjennomført kartlegging av tilgjengeligheten til byen og bynære friluftsområder etter opplegg fra Kartverket.

Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier

Dette er et prosjekt i regi av Arbeids- og Velferdsdirektoratet som skal prøve ut en egen metodikk for å veilede foreldrene i en lavinntektsfamilie til å bli selvforsørget og legge til rette for at barna i familien skal delta i aktiviteter. Gjennom et godt og konstruktivt samarbeid på tvers av enheter og sektorer er det oppnådd gode resultater i prosjektet.

Kompetente medarbeidere og ledere

Ringerike kommune har stort fokus på kompetanseutvikling og gjennomfører en lang rekke tiltak. Dette er blant annet obligatorisk helsejusskurs (726 deltagere), intensivkurs/forberedelse for assistenter som skal ta fagbrev som helsefagarbeider (14 deltagere). 95 ansatte var på dagskurs med tema den psykiske sykdom i regi av Modum bad. Det ble etablert stipendordning for 21 egne ansatte som skal bli sykepleiere og vernepleiere. I alt 16 ansatte var i gang eller startet på en videreutdanning eller masterutdanning i løpet av 2017. Fem av disse tar master i avansert klinisk sykepleie som er et nasjonalt satsningsområde med støtte fra Helsedirektoratet. Det er i alt etablert fire interne nettverksgrupper som er organisert etter kommunens egen kompetansenettverksmodell. Demens-, ernæring-, hverdagsrehabilitering og palliasjonsnettverk. Helsesamarbeidet i Ringeriksregionen og Midt-Buskerud har inngått et samarbeid med USHT. Det er ansatte en fag- og gjennomføringsansvarlig i 100 prosent stilling som startet høsten 2017. Høsten 2017 ble det arrangert introduksjonsdag for nye medarbeidere. I 2017 er det tatt inn flere helsefagarbeiderlæringer fra 2+2

løpet og ni nye elevlæringer fra 4-årig løp til helsearbeiderfaget. Inntaket i 2017 er i tillegg til læringer som allerede er i påbegynt utdanningsløp i kommunen. For oppfølging av læringer innen helsearbeiderfaget er lærlingekoordinatorstillingen utvidet fra 40 prosent til 100 prosent stilling i 2016.

Kvalitetsutvalget

Helse og omsorg har hatt ti møter i Kvalitetsutvalget og behandlet 64 saker.

MKS-samlinger

Det ble arrangert to MKS-samlinger. Dette er samlinger hvor enhetsledere, avdelingsledere, verneombud og til-litsvalgte fra alle enheter møtes. MKS-samlingene er et viktig fora for å sikre gjennomgående lederskap og samhandling på tvers av enheter og ledernivå.

I mai var pasient- og bruker-ombudet Anne Lene Engeland Amesen til stede og holdt et innlegg om pårørendes rettigheter. I november holdt Aslaug Lunde fra Briskeby en forelesning om "Moderne hørselsomsorg". Andre temaer har vært kompetanseplanen, innlegg fra nettverkskoordinatorene, budsjett og handlingsplan.

Hendelsesbasert analyse

Ringerike kommune har innført hendelsesbasert analyse som metode i kontinuerlig forbedringsarbeid. Denne metoden tar utgangspunkt i dagligdagse hendelser med sikte på å finne forbedringspunkter

med resultat i endret praksis. Det er utarbeidet en egen håndbok for kommunen. Åtte har deltatt i Helsedirektoratets kurs. Helse og omsorg er pilot for denne innføringen i 2017 og piloten vil fortsette ut i 2018.

Tilsyn

Fylkesmannen har foretatt tilsyn for tjenester til utviklingshemmede. Arbeidstilsynet har hatt tilsyn på Nes og på Hvelven 85.

Måltall

Kommunens måltall har blitt endret fra 2016 til 2017 i tråd med implementering av nye tjenester og kommunens handlingsprogram. I 2017 ble kommunen målt opp mot flere faktorer som var kritiske for effektiv drift av tjenesten, samt faktorer som bidrar til selvhjulpne innbyggere som bor lengst mulig i egne hjem.

Faktorer som er kritiske for effektiv drift av tjenesten er liggetid på sykehus, bruk av korttidsplasser, antall tildelte timer innenfor ambulerende og stasjonære hjemmetjeneste per måned og hverdagsrehabilitering.

Gjennomsnittlig liggetid på sykehus etter at pasienten er definert som utskrivningsklar har i 2017 ligget på gjennomsnittlig 3,5 døgn. Dette er noe høyere en målsetting på null til tre døgn. Det har gjennom hele året vært utfordringer med et høyt antall utskrivningsklare pasienter.

Andel korttidsplasser som er belagt med korttidspasienter var på 93,3 prosent (målsettingen var på

minimum 90 prosent). Dette påvirker utfordringen med utskrivningsklare pasienter.

Antall brukere som har gjennomført et hverdagsrehabiliteringsløp er ca. 50 personer.

Faktorer som bidrar til selvhjulpne innbyggere er hverdagsrehabilitering, andel evondos (digitale medisindispensere) og antall forebyggende gruppearrangement for hjemmeboende eldre.

Andel evondos steg fra 15 i 2016 til 31 i 2017. Målsettingen var på 60 maskiner ute hos brukerne.

Det ble gjennomført ti forebyggende gruppearrangementer for hjemmeboende eldre i alderen 75-93 år. Tilstede på disse var totalt 252 deltakere. Dette var innenfor målsettingen på ti arrangement.

Kommentarer til KOSTRA-tallene

Indikatoren netto driftsutgifter pleie og omsorg (PLO) i prosent av kommunens netto driftsutgifter viser hvor stor andel av de frie inntektene som går til PLO. Netto driftsutgifter i PLO har økt forholdsvis mindre enn i kommunen samlet, og andelen som brukes til PLO er redusert til 34,8 prosent. Ringerike bruker en forholdsvis stor andel av total ramme til PLO, noe som henger sammen med økt utgiftsbehov og lavere inntektsgrunnlag enn landsgjennomsnittet.

Det tildeles fortsatt få timer praktisk bistand i kommunen sammenlignet med Kostragruppe 13.

Netto driftsutgifter til PLO målt i kroner per innbygger som er 80 år og over har økt i forhold til 2016. Økningen er utover lønns- og prisvekst. Dette kan ha sammenheng med en økning i antall mottakere av pleie- og omsorgstjenester, og økt tjenestebehov i perioder både i institusjons- og hjemmebaserte tjenester i løpet av året.

Brutto driftsutgifter per hjemmetjenestemottaker er redusert i 2017. Antall mottakere av hjemmetjenester har økt forholdsvis mer enn økning i driftsutgifter, og dermed blir det en reduksjon i driftsutgift per hjemmetjenestemottaker. Brutto driftsutgift per kommunal institusjonsplass har økt i 2017. Driftsutgiftene har økt utover lønns- og prisvekst. Antall plasser har økt med to. Det betyr at økningen i utgift per institusjonsplass kommer fra et økt tjenestebehov. Inkludert i denne indikatoren er alle institusjonsplasser inkludert avlastning, dagtilbud i institusjon, barneboliger og kjøpte institusjonsplasser samt utgifter til bygg. For Ringerike vil flere små institusjoner og et godt tilbud innenfor gruppen spesialinstitusjoner påvirke utgiften.

Utgifter per beboerdøgn i institusjon viser brutto driftsutgifter for alle institusjonsplasser inkludert avlastningsplasser, barnebolig og kjøpte

institusjonsplasser som overligger på sykehus. Noe økning utover lønns- og prisvekst kan skyldes mange overliggerdøgn på sykehus i 2017 med døgnpris utover gjennomsnittlig døgnpris.

Andelen beboere i institusjon med langtidsopphold og omfattende bistandsbehov viser en økning. Det samme gjør hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov. Kommunen har samme antall beboere på langtidsopphold i 2016 og 2017, men det har vært en økning i institusjonsbeboere på langtidsopphold med omfattende bistandsbehov.

Antall sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 20 til 66 år er redusert samtidig som antall innbyggere i aldersgruppen har en mindre økning. Begge variablene er med på å redusere andelen.

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp for aldersgruppen 18 til 24 år har holdt seg stabilt de to siste årene. Det er et uttalt ønske om å redusere denne tiden mest mulig, og hjelpe mottakeren til å kunne forsørge seg selv.

Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde er redusert betydelig. Totalt antall sosialhjelpsmottakere har en mindre nedgang, men vesentlig nedgang i mottakere som oppgir sosialhjelp som den viktigste kilden til livsopphold.

Det er lave investeringsutgifter til boligformål siden boligstiftelsen eier de fleste av boligene. Årsaken til økningen i 2016 er gjenkjøp av Hvelven 85 fra boligstiftelsen.

Brutto driftsutgifter til bolig er redusert fra 2016 til 2017. De store føringene her gjelder husleieutgifter til Ringerike boligstiftelse og husleieinntekter fra kommunens leieboere. Reduksjonen knytter seg til reduksjon i husleieutgift, økte leieinntekter (som følge av flere med gjengs husleie) og reduksjon i lønnsutgifter.

Samfunn

Nøkkeltall Samfunn

Regnskapstall i tusen kroner	2017	2016	2015
Netto driftsutgifter brann og ulykkesvern, sum funksjon 338 og 339	27 653	25 147	23 724
Avløp direkte driftsutgifter i 1 000 kr, sum funksjon 350 og 353	28 157	25 001	25 059
Vann direkte driftsutgifter i 1 000 kr, sum funksjon 340 og 345	18 220	16 714	15 358
Bolig korrigerte brutto driftsutgifter i 1 000 kr funksjon 265	51 104	53 040	48 253
Utgifter til vedlikeholdsaktivitet kommunal eiendomsforvaltning i 1 000 kr	11 172	13 005	10 167
Netto driftsutgifter i kr pr innbygger kommunale veier og gater	816	705	697
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom, kalenderdager	55	20	55
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med tre ukers frist, kalenderdager	12	9	11

Kommentarer til KOSTRA-tallene

På brann- og ulykkesvern er det i all vesentlighet krav fra Vestviken 110 IKS om innbetaling av ekstraordinært driftstilskudd på 0,9 millioner kroner, som vil bli tilbakebetalt i 2018 samt økte lønnsutgifter på beredskap i størrelsesorden 1,0 millioner kroner som er årsaken til økningen fra 2016 til 2017.

Direkte driftsutgifter avløp og vann er stigende fra 2016 til 2017. Økning innenfor begge områdene skyldes blant annet økte lønns- og energiutgifter. Innenfor vann og avløp bygges selvkostfond som kan bidra til en marginal demping av fremtidige gebyr.

Korrigerte brutto driftsutgifter bolig relaterer seg i hovedsak til husleieutgifter til Ringerike Boligstiftelse. I tillegg kommer også utgifter til vaktmester, renhold og driftsutgifter som strøm, fjernvarme, kommunale utgifter, serviceavtaler etc. Utgiftene her har blitt redusert med ca. 1,9 millioner kroner fra 2016 til 2017. Bakgrunnen for dette er i hovedsak reduserte husleieutgifter til Ringerike Boligstiftelse.

Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning viser en reduksjon på i overkant av 1,8 millioner kroner fra 2016 til 2017. Dette skyldes at kommunen via statsbudsjettet i 2016 ble bevilget en vedlikeholdspakke på 2,9 millioner kroner og at denne ikke var videreført inn i 2017. Som mange andre kommuner har også Ringerike kommune et etterslep på vedlikehold.

Kommunen har et etterslep på veivedlikehold. Netto driftsutgifter i kroner per innbygger for kommunale veier og gater økte i 2017, men ligger likevel under nivået definert i Hovedplan vei, som ble vedtatt av kommunestyret i 2017.

Sektor samfunn har hatt fokus på kommunens rolle som samfunnsutvikler for å legge til rette for den utvikling og vekst som ønskes og forventes i Ringerike. I tiden fremover vil dette fokuset bli noe mindre og samfunnsutviklerrollen overføres til ny strategi- og utviklingsavdeling. Sektoren vil likevel ha fokus på og være med på å bidra til at kommunen kan møte vekst- og utviklingsmulighetene på en god måte.

Sektoren skal ha høy grad av profesjonalitet og enhetene skal fokusere på å være effektive, løsningsorienterte og å legge til rette for et godt samarbeidsklima i andre enheter i kommunen, med innbyggere og andre eksterne aktører. Dette arbeidet vil videreføres og videreutvikles i årene fremover.

Samfunn består av enhetene Miljø- og arealforvaltning, Brann- og redningstjenesten, Teknisk forvaltning, Teknisk drift og Utbygging. Hovedoppgavene består blant annet av å forvalte, drifte og vedlikeholde eiendomsmasse og infrastruktur, arealplanlegging og forvaltning av lowverk samt å ivareta beredskap og sikre liv og helse når uønskede hendelser oppstår. Sektoren skal også aktivt bidra til at det legges til rette for næringsutvikling og etablering.

Viktige hendelser

Miljø- og arealforvaltning har hatt gjennomgående høy aktivitet i alle sine avdelinger gjennom hele 2017. Planavdelingen, det regionale plan-samarbeidet og Landbrukskontoret har hatt tett dialog og høy aktivitet mot Fellesprosjektet for Ringeriksbanen og E16.

På våren ble det igangsatt en områderegulering av Hønefoss for å utvikle en attraktiv, levende, miljøvennlig og fremtidsrettet by.

Planen skal legge rammene for et styrket sentrum gjennom fortetting med boliger og arbeidsplasser, og gi langsiktige og forutsigbare rammer for den fremtidige utviklingen av sentrum.

Arbeidet med områderegulering av et større næringsareal på Follummoen for plass- og energikrevende industri, herunder datalagringsvirksomhet, er videreført i 2017.

På slutten av året ble samarbeidsavtalen om regionalt plan-samarbeid sagt opp. I løpet av første halvår 2018 vil koordineringsgruppen komme med forslag til hvordan det skal jobbes med regionalt planarbeid fremover.

Ringerike kommune har et offensivt investeringsprogram og u-byggingseenheten har mange store prosjekter under oppføring. Blant annet Monserud Renseanlegg, Benterud skole og Kilemoen vannverk. Sistnevnte er nå ferdigstilt og ble offisielt åpnet i mars 2018.

Oppføring av brannstasjoner på Nes og Sokna ble startet opp i 2017. Nes ble ferdigstilt i januar 2018 og Sokna i april 2018. Dette vil gi bedre arbeidsvilkår for våre deltidsmannskaper og være med på å styrke beredskapen i lokalsamfunnene.

Brann- og redningstjenesten har hatt fokus på risikoutsatte grupper og i sammen med helse er det startet et prosjekt rundt opplæring

i brannsikkerhet for personer fra 75 år og oppover.

Det har også vært fokus på kompetanse, og i 2017 startet ni renholder på fagbrev på Folkeuniversitetet.

Mål

Brann- og redningstjenesten besøker 10 136 husstander i forbindelse med feiing, boligtilsyn og aksjon boligbrann. Det er utført ca. 100 tilsyn av særskilte brannobjekt og det er gjennomført 300 kurs. I 2017 har det kommet 15 klager mot 35 i 2016. Målsetningen for året var 20.

For Miljø- og real er alle kontroller innenfor jord utført i henhold til krav, men innen skog (ungskogpleie) skyldes avviket at oppdragene ble meldt inn til kommunen sent i sesongen. På grunn av sammenfall med andre frister, samt begynnende vinterføre ble det krevende å få utført kontrollene.

Utbygging har levert 87 prosent av investeringsprosjektene innenfor oppsatt fremdriftsplan mot 80 prosent i 2016 og en målsetning på >85 prosent.

Teknisk har nådd sine målsetninger innenfor rensing og redusert vanntap. Årlig energiforbruk er redusert med 1,27 prosent. Selv om målsetningen var en reduksjon på 5 prosent, er det likevel en svært god utvikling sammenliknet med 2016 som hadde et økt forbruk på 9,5 prosent.

Folkevalgte/revisjon

Ringerike kommune styres politisk etter en formannskaps- og hovedutvalgsmode

Ringerike kommune har hovedutvalgsmode

Fordeling representanter pr. parti		
PARTI	KS	FS
Arbeiderpartiet	17	5
Høyre	10	3
Fremskrittspartiet	5	2
Venstre	2	1
SV	2	
Senterpartiet	4	2
Kristelig Folkeparti	1	
Mdg	1	
SOL	1	

Rådmann og felles-administrasjon

Ringerike kommune styres administrativt gjennom rådmannens strategiske ledergruppe. Fellesadministrasjonen skal legge til rette for virksomhetsstyring av hele kommunen og skal bidra til oppnåelse av overordnede mål og delmål som er definert i rådmannens grunnlagsdokument.

Administrasjonen har et gjennomgående fagansvar for virksomheten og består av følgende fagområder.

- Økonomi, lønn, innkjøp og IKT
- HR og fellestjenester (arkiv, servicetorg og politisk sekretariat)
- Kommunikasjon
- Kommuneadvokat
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Skatt og avgift

Viktige hendelser

Satsning på kompetanse for ledere og medarbeidere har vært høyt prioritert i 2017. Ett to-årig lederprogram for alle ledere med personalansvar i Ringerike kommune ble avsluttet i desember 2017 og evalueringer viser at lederne opplever å ha stort utbytte av lederprogrammet.

Mange kompetansetiltak rettet mot medarbeidere i Ringerike kommune har vært gjennomført i 2017. Prioriterte områder har vært tilbud om grunn- og videreutdanning med stipendordninger, tilbud om gjennomføring av fagbrev, faglige kurs og oppdateringer, nettverk med videre. Styrking av den digitale kompetansen hos medarbeidere, spesielt innen barnehagesektoren, har vært et viktig tiltak. Dette vil videreføres til andre sektorer i årene fremover.

Gjennomføring av beredsskapsøvelsen Bjørn har gitt god trening i beredskapsarbeid og nyttige erfaringer som vil tas med videre.

Kommentar til målene

Sykefraværet i Ringerike kommune har vært redusert de siste årene og resultatet på 7,7 prosent for 2017 er det laveste på mange år, og er bedre enn målsetningen.. God ledelse, godt forebyggende arbeid og bedre oppfølgingsarbeid er viktige faktorer som har gitt et lavere sykefravær. Høsten 2017 ble det gjennomført medarbeiderundersøkelse blant alle ansatte. Deltagelsen i var svært bra og 81 prosent av medarbeiderne svarte. Resultatene er gode, og på samme nivå som i 2015. Det har vært en positiv utvikling på to av faktorene, dette er relevant kompetanseutvikling og fleksibilitetsevne. Dette viser at ansatte i kommunen mener at den omfattende satsningen på kompetanse gir effekt.

Arbeidsgleden
leveres av
Ringerike
kommune

ringerike.kommune.no

RINGERIKE
nærmest det meste